

SAZETA WARSZAWSKA

W Sobotę Dnia 16. Grudnia Roku 1786.

Z Warszawy dnia 16. Grudnia. Dalsze wiadomości o Trzęsieniu Ziemi w naszej Polsce ostatnią razą przytrafionym, z listów późniejszych Krakowskich wybrane, są następujące.

W Mieście Krakowie, na wielu miejscach mury porysowały się, osobliwie w Klasztorze JJ. XX. Karmelitów na Piasku. W tymże Klasztorze, pewny Zakonnik, tak ciężko na nogi chorował, że od trzech tygodni, z łóżka ruszyć się niemógł; gdy zaś ziemia się zatrzęśła, y ściana w jego Celi nadedrzwiami pękła, odegnał strach od nog słabość, tak dalece, że porwawszy się chory z łóżka, sam o swej mocy z Celi uciekł. Tamże w Krakowie, Kościoł

JJ. XX. Augustynianów na Kazimierzu wielki y wysoki, tak się w sklepieniu *in prima navi*, czyli w Prebyterium porysował, że musiano go potym zamknąć dla niebezpieczeństwa. Po wielu miejscach około Krakowa, pospadały z Kościołów gzymsy y krzyże; co się przytrafiło y w Plebanii w Rocimowicach. Na Kalwaryi, kominy pospadały. Było toż Trzęsienie w Busku, w Kielcach, w Chęcinach, w Głębowicach, y w całym Xięstwie Zatorskim y Oświęcimskim; a czym bliżej Krakowa, tym mocniejsze. Dalej niedoszło iak do Małogoszcza; za tym albowiem miejscem, dążąc ku Warszawie, czuć się nie dało. W Siostka-

wicach (o kilkoro stay od *Buska*) nowo wymurowane Oficyny, tak się poryłowały, że mieszkańcy uciekać z nich musieli. W *Balicach*, przyszedł pewny wieśniak do źródła po wodę; w tym, gdy się ziemia zatrzęsała, bliska kamienna wielka skała rozpukła się na dwie, a to z takim hukiem, iak żeby z kilkunastu harmat razem nad uchem wystrzelono; ogłuszony chłop, ledwo przyszedł do siebie. Z *Zatora* pisało, iż tameczny Doktor J.P. *Gherri*, rodem *Włoch*, z *Miasta Bononii*, wiedząc z doświadczenia w swoim kraju, iż te straszne przypadki, często kroć na jednym razie nie kończą się, przez całą noc nie spał, y świadczy, że było drugie Trzęsienie, chociaż lekkie o godz. 3. po północy, którego śpiący ludzie nie czuli. Przybył jeden z zagranicy do *Krakowa*, y o podobnym Trzęsieniu w *Opawie* przytrafionym, czynił niezawodną relacyą. W *Krakowie*, mgły grube y siarką trącające, do tychczasielzcze panują.

Z *Piotrkowa* podobne *Krakowskiem* mamy wiadomości. Między innemi, w *Kollegium J.J. XX. Piarow*, widocznie ruszały się piece, drzwi, okna, y same ściany. Jeden Zakonnik siedzący na krześle, raptowo z

południa na północ usunięty został; a skrzypce, wsparte na stole uderzwszy o stół, y dźwięk wydawszy, znowu na swym stanęły miejscu. W drugiego Celi, krzesło pod siedzącym y stół w tę y ową stronę usunęły się. Trzeci Zakonnik stojący podówczas, tak mocno wahać się począł, że stołu chwycić się musiał, ażeby na ziemię nie padł; przytym postrzegł, że wiszący liniał na murze, ofcyllacye ruszając się czynił. Czwarci, także stojący, gdy się chwiał począł, bojąc się upadnienia, o mur oparł się, ale gołmur od siebie odtrącał. Piątego, przy piecu siedzącego, tenże piec mocno uderzył. W tymże *Kollegium* kilku uczniów y z Dyrektorem, za powstałym Trzęsieniem, do muru przytulili się; lecz od tegoż muru odtrącani, odkakiwac musieli. Toż samo działo się w *Klasztorze J.J. XX. Dominikanow*, y po innych miejscach; ale wszędzie BOGU dzięki bez szkody (*)

Z *Pultuska* d. 15. Grud: Z rozporządzenia Xiążenia Jmci *Pultuskiego Szembeka* Biskupa *Płockiego*, Pasterza Naszego, rozpoczęły się tu *Publiczne Supplikacye*, dla błagania Boskiego Mleczaru, z okoliczności Trzęsienia Ziemi, znowu w *Polszcze* naszej ponowionego.

(*) Po strasznym Trzęsieniu Ziemi, w dawniejszym jeszcze Wieku w *Sycylii* przytrafionym, dla pokazania, że niekoniecznie najwinniejszym przed Bogiem krajom, takowe Boskie plagi przytrafiają się; bito z teyże fatalney okoliczności Medale, na których wyrażone były te słowa *Chrystusa* Pana, z *Ewangelii S. Łukasza* z Rozdziału 13. wzięte, właśnie do tego przypadku służące: *ylli decem & octo, supra quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos;*

Z Włoch dnia 11. Listop: Flota Wenecka z Tunetu przybyła do Malty, gdzie puścił się także Admirał Memo, dla obietnicy nad nią Komendy, gdyż Kawaler Emo, otrzymał inny konferowany sobie Urząd w Wenecyi.

Z Semlinu d. 7. Listop: Od pierwszego Października, aż do szóstego Listopada, na pół milliona Cesarzkich Talarów sprowadzili do Państwa Tureckiego kupcy Grecy, które są przeznaczone na zakupienie wełny.

Z Ławowa d. 6. Listop: Cesarz Jmć, kazał ogłosić, że dawny ów zwyczaj, podług którego Szlachcie, któryby w Magistracie zasiadał miejsce, Szlachectwo swe utraci; na przyszły czas, nie znaczyć nie ma.

Z Frankfurtu d. 20. Listop: W publicznych piśmach czytamy to co następuje: „Słychać, że wielkiey wagi Familii interesa, między Dworami Rzymsko-Cesarzkim y Toskańskim, które się ściągają do sukcesyi Tronu y dziedzictwa na osobę Arcy-Xiążęcia Jmci Franciszka, w ten sposób z wielkim ukontentowaniem obojga pomienionych Dworów zostały ułożone: że chociażby nawet pomie-

„niony Arcy-Xiąże Jmć, dostoy-
„ności Króla Rzymskiego dostąpił,
„z tym wszystkim, idąc za przy-
„kładem stryja swego Józefa II.
„nieprzedej, aż po śmierci oycy
„swojego W. Xiążęcia, tak iak Io-
„zef stryja jego po śmierci Franciszka II. y Terezy, rządu Państwa
„Austryackiego żeby obeymował.”

Z Austrii d. 19. Listop: To co następnie donoszą nam z Muray w Wysszey Styryi: „Pewny wieśniak, który już zdawna wielce był nieukontentowany przeto, iż Święta skasowano, y począł się mocno tego obawiać, ażeby przez wyszłe nowe, niedawno rozporządzenie, nakazujące robić w dni Świąt kasowanych, niebył naglony do roboty w dni pomienione, postanowił sobie przez samoboystwo na wieki od roboty siebie uwolnić. Ułożył zatem dla siebie stos drew, zawiesił na drzewie naprzeciwko tego stołu stojącym Krucyfiks, y Obraz Matki Boskiej, podpalił ten stos, położył się na nim spokojnie, y spalił się aż na popioł.”

Z Paryża d. 20. Listop: Donoszą z Tunetu, że z tamtąd wyszły na morze cztery statki Korfarszów, którzy pilno chcą czatować na przechodzące rozmaite Hiszpańskie okręty.

putatis, quia & ipsi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Ierusalem? Non; dico vobis. Sed si penitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis. To jest: Ośmińście onych, na których upadła wieża w Syloie, y pobita ie; minimacie, żeby y oni winniejszemi byli nad wszystkie ludzkie mieszkające w Ieruzalem? Nie; mówię wam. Ale jeśli pokutować niebędziecie, wszyscy równie zginiecie.

Z Neapolu dnia 7. Listop. Xiążę Jmć de Glocester z Medyolanu tu jest spodziewany.

Z Wiednia d. 22. Listop. Pierwsza część Księgi powszechnego Obywatelskiego Prawa, już wyszła z pod prasy, y od 1. Stycznia 1787. Roku, wszyscy poddani Cesarscy, podług niego rzędzić się mają.

W przeszłym tygodniu przybył tu kuryer z *Berlina*, który w kilka dni dopiero nazad tam był ekspedowany. *Francuski* Gabinetowy kuryer, który tam przywiozł listy Ministrowi *Francuskiemu*, zaraz ztąd kontynuował daley podróż swą do *Stambulu*. Xiążę Jmć Arcybiskup *Salzburgski* myśli dnia 28. tego miesiąca wyjechać z *Wiednia*.

Z Austrii d. 22. Listop. Piszą z *Stambulu*, że *Porta* teraz ogłosiła, iż wojska *Tureckiego*, ani noga nie weydzie do kraiu Xiążęcia Jmci *Herakliusza*, y wcale niebędzie sukursować narodowi *Lesghiern*.

Z Czech d. 24. Listop. Obywatele w *Pilsen*, chcieli Cesarzowi Jmci podać skargę na piśmie przeciwko swojemu Magistratowi; Magistrat zaś, chcąc postrach między Obywatelami uczynić, kazał dwóch z tychże Obywatelów wziąć do aresztu. Lecz pomienieni obywatele, niezłękli się tego, podali na piśmie zażalenie Monarsze, z tym ielzcie dodatkiem, iż dwóch z nich jest osadzonych za to iedynie, że chcieli te Cesarzowi Jmci podać zażalenia. Natych-

miało takowa wyszła od Monarchy rezolucya, ażeby zaraz ci dway obywatele z aresztu uwolnieni byli, y żeby Magistrat, to ich wzięcie nadgradzając, każdemu z nich za każdy dzień zapłacił po *Czerwonym Złotym*. Zatyln tenże Magistrat, musiał iednemu z nich, który siedział przez dni 6. w areszcie, zapłacić *Czerwie: Złt: 6.* a drugiemu, który był w więzieniu przez dni 33. wyliczyć 33. *Czerwie: Złt:*

Z Berlina d. 28. Listop. W tych dniach, Xiążę Jmć *Kurlandzki* powrócił z *Brunswicku*.

Z Drezna-dnia 26. Listop. Odnawia się znowu pogłoska, o zaślubieniu Xiążęcia Jmci *Antoniego* z iedną z *Toskańskich* Kieźniczek.

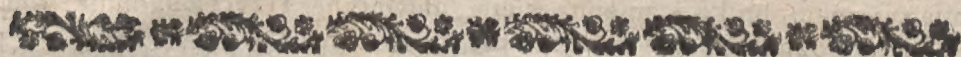
Z Madrytu d. 10. Listop. W wojsku naszym znaczne mają nastąpić odmiany. Czwartym Eskadron po wszystkich Reymentach Kawalerji, ma być skaffowany. Hrabini d' *Aran-da*, Małżonka naszego Ministra rezydującego w *Paryżu*, tu przybyła, dla poprawy w oyczyźnie słabego swojego zdrowia.

Z Londynu d. 21. Listop. Wszystkie nasze publiczne pisma głoszą o samym tylko zawartym Handlowym Traktacie z *Francyą*, który w Gazecie Ministeryalney wielce jest chwalony; w Gazecie zaś Antiministeryalney wiele na nagane jest przytoczono. Prawie każda Poczta przychodząca z *Irlandyi* smutne donosi nowiny o tych niepokojach, które tam trwają.

S U P L E M E N T

D O S A D E J Y W A R S Z A W S K I E J

W Sobotę Dnia 16. Grudnia R. 1786.

Z Warszawy d. 16. Grudnia. W przeszły czwartek, w Kollegiacie tuteyszej, odprawiła się zwykłym Obrządkiem Uroczysta Instalacya na Kanonią *Warszawską*, Jmci Xiedza Jowina *Bystrzyckiego* (niegdys *Iezuity*) Kantora Koadiutora *Płockiego*, Proboszcza *Stężyckiego*, Astronoma J.K.Mci.

Z Londynu d. 21. Listop: Piszą z *Ameryki*, że w *Worcester* zabrawszy się kupa pospolstwa, stanęła z nadstawionemi bagnetami, chcąc przeszkodzić Sędziom y Magistratowym osobom weyscia do *Ratusza*, y niedopuszczyć Kwartalowych Sądowych zgromadzeń. Sędziowie tyle mieli przytomności y serca, iż w *Mieście* na innym miejscu swe Sady złożyli.

Powiadają, że nasze Ministerium ogłosiło *Amerykańskiemu* Ministrowi, iż *Amerykanie* będą musieli wprzód popłacić swoje długi, które mają w *Anglii*, nim im będą wydane Fortece na granicach, które po zawarciu pokoju miały być odstąpione.

Z *Hagi* d. 28. Listop: Niedawno 9. Miast dało swe zezwolenie, co się tyczy owego, o którym wyżej, Projektu podanego od Miasta *Amsterdamu*.

Rada Stanu, w tym tygodniu okazała *Stanom Generalnym* swą boiaźń względem czyniących się przygotowań wojennych w *Austryackim Niderlandzie* mniemając, że nasze graniczne Fortece w *Flandryi*, iako ogłoszone z *Amunicyi* y żołnierzy przez to mogą doznać niebezpieczeństwa.

Na tę rezolucyą *Stanow Generalnych*: „ażeby *Holenderskie* statki w okolicach *Zwin*, ieżeliby było potrzeba, moc mocą odpierały; „*Prowincye Geldrya* y *Frieslandya*, niechciały dać swego zezwolenia.

Dwa liniowe okręty, od 74. harmat, które *Stany Generalne* dały w prezencie *Krolowi* Jmci *Francuskiemu*, z wielką trudnością są przyprowadzone do portu *Harlinger*.

Za pewną rzecz twierdzą, że w zgromadzeniu Stanów *Holenderskich*, kreski się pomnażaia za stronę Xiążęcia *Stadhudera*, tak dalece, że równość głosów jest za nim, iak y przeciwko niemu.

Od Stanów *Geldryi* dwa listy przysłane są do Stanów *Holenderskich*. Zapewne w tym tygodniu deliberacye, co się tycze medycacyi, koniec wezmą.

Z *Amsterdamu* d. 25. *Listop*: Niedawno tu wzięto wareszt trzech złodzieiów. ktorzy pod imieniem dystryngwowanych Panów, w paradnych ekwipażach ięździli.

Piszą z *Brest*, że Pan *de Gallisoniere* przyprowadził z sobą 220, *Francuskich* dezertorów.

Z *Madrytu* d. 9. *Listop*: Krol Jmć swoiemu Spowiednikowi *Don Iachim de Cleta*, wchodzącemu do naywyższej Jnkwizycyi, konferował Biskupstwo *de Osma*.

Z *Neapolu* d. 7. *Listop*: *Wezuwiusz* przestał iuż z siebie ogień wyrzucać, wielu teraz dystryngwowanych Cudzoziemców ięodzi dla oglądania, iak osobliwe skutki poczyniła ognista lawa.

Z *Hagi* d. 25. *Listop*: W przeszłą śrrodę, *Stany Generalne*, ktore były niedawno iuż zaśolwowały swoje zgromadzenia, znowu się extraordinarynie zgromadziły, ponieważ, iak mówią, woysko Cesarzkie do *Zwin* dąży, gdzie statek *Holenderski* jest zatrzymany.

Mamy teraz Raport o Projekcie Miasta *Amsterdamu* do przywrocenia dawney harmonii uczynionym, y od niektórych miast przyiętym. Pierwsza rzecz zawieraiąca się w tym Projekcie jest, list Stanów *Holenderskich* do Rady *Utrechckiey*, zachęcaiący ią iak naymocniey do przyięcia od wszystkich sprzymierzonych ofiarowaney medycacyi. Potwóre, przywrocenie dawney spokojności w *Geldryi*. Potrzecie, ażeby kopia tych dwóch wyżey położonych punktów, posłana była Stanom *Geldryi*, y Prowincyom *Seelandyi*, *Frieslandyi*, *Groningen*, y *Oberysel*, tym końcem, żeby pomienione Stany spólnie z Stanami *Holenderskimi* przykładały się do przywrocenia dawney harmonii w *Geldryi*. Poczwarte, ażeby Kommissya była wyznaczona do weyrzenia w własności prerogatyw Xiążęcia *Stadhudera*, dla obwarowania ich w ten sposob, ażeby y iego władzy y prerogatywom żadnego nieprzynieść uszczerbku, y utrzymać należycie wolność Narodu.

Dnia wczorayszego Ministrowie *Austryacki*, *Angielski*, y *Sardyński*, mieli każdy z osobna długą konferencyą z Prezydentem Stanów *Generalnych*.

Rycerstwo także deliberowało względem podanego projektu od

Miasta *Amsterdamu*, z ktorey to okoliczności postrzeżono, że toż Rycerstwo jedno trzyma z Stanami *Geldryi*.

Dnia wczorajszego, Stany *Holenderskie* rozmaite *Officerskie* Szarże rozdawały, ktore były waiące po *Reymentach* ich *Repartycyi*.

Z okazji powstałych kłotni między *Gubernium Bruxelskim* y *Miastem Zwin*, wysłani są kuryerowie do naszych Ministrów w *Bruxelli*, *Paryżu*, y *Wiedniu* rezydujących.

Nasi Patryoci rozgłosili, że Dwór *Xiążenia Stadhudera w Nymegen* bardzo zimno był przyjęty. Ale to jest rzecz pewna, że gdy on tam przybył, między pospółstwem niewypowiedziana panowała radość, ktora się dawała okazywać przez radosne nieustanne okrzyki.

Z *Kadyx d. 1. Listop.* Otrzymałismy nowinę o nieszczęśliwym *Josie*, ktorego doznał żyd *Cordozo* przeszły tłumacz *Angielskiego Konsula w Maroku*. Ten żyd w roku przeszłym bawił się tu w *Kadyx*, wzniwszy na siebie zmyśloną postać *Chrześcianina*. Porobił tu fałszywe assekuracye, y został odkryty, iż był żydem, naostatek umykając z rąk *Inkwizycyi*, uszedł do *Maroku*. Ponieważ on tameczny język doskonale umiał, użyty był zatym do Dworu. Tamże znajdujący się brat jego, iż się zwadził był z jednym *Marokańskim Ministrem*, osadzony został w więzieniu; przy którym znaleziono dwa listy w *Hiszpańskim* języku pisane do niego, od owego *Cordozo* swojego brata. W jednym z nich te słowa były wyrażone: „*Wszyscy Marokańczycy są łaydaki*, „ a *Cesarz Marokański* nieumie dotrzymywać swojego słowa. „ Zaraz złożona była Rada y Sąd, podczas ktorego wypadł na Autora owego listu dekret śmierci. Cesarz kazał go przyprowadzić do *Audycyonalney Sali*, gdzie włożono mu powroz na szyję, 200. dano mu kłoiw, 10. razy kulami do niego wystrzelono, a potem na wiele części ciało jego porąbano y płom oddano. Ten nieszczęśliwy żyd, był dawniej w *Londynie*, gdzie użyto go do *Kancellaryi Lorda Sydney*, z przyczyny, iż był doskonały w języku *Arabskim*.

Z *Hagidnia 28. Listopada*. Wielu obywatelów w *Utrechcie* nalegało u Magistratu, ażeby wszystkie *sukkursowe Reymenta* niebyły nadad odsyłane, ale żeby 500. albo 600. ludzi tam zimowało.

Do tychczas niemożemy się dowiedzieć, czy miał iakie konferencye z naszymi Ministrami Stanu, przybyły tu z *Paryża JP. de Rayneval*. To tylko powszechnie głoszą, że *Francya* tym go końcem tu przysłała, ażeby on, tak iak *Hrabia de Görtz*, miał baczość na te interesa, ktore się ściągają do osoby *Xiążenia Stadhudera*.

**W Nymegen wszystko w należytey jest spokojności. Xiąże Stad-
huder co dzień bywa na paradzie woyskowej, y wiele Panow z Geli-
dryi mu assystuie.**

DONIESIENIE Z WARSZAWY DNIA 16. GRUD: R. 1786.

Kalendarzyk Polityczny *Warszawski* w tuteyszej Drukarni JKMcI przy Kollegium *Po-
jezuickim* w Starym Mieście wyszedł na Rok 1787. z dodatkiem Summaryusza Konstytucyi Sey-
mu ostatniego, Orderowych y Urzędników późney kreowanych oraz Ciekawości.

Kancellarya Kommissyi Rzpłtey Skarbu Kor: na mocy dyspozycji Kommissyi swojej pod
dniem 7. Miesiaca y Roku teraźniejszy zaszley, do wiadomości podaje, iż Kommissya Maga-
zyny Zbożowe w *Zawichucie*, w *Rozgampolu* y w *Krzemieniu* będące, wyprzedać Officialistom
swoim zlecila, y że w tychże Megazynach potrzebną żyto ceną umowioną sprzedawane
będzie.

W Księgarni *Gröllowskiej* w *Marywilu* znajdują się: [1] Almanac de Getha pour l'Année
1787. avec figures. Cena Zł: 6. gr: 15. [1] Almanac de Göttingue, pour l'Année 1787. avec figu-
res. Cena Zł: 6. gr: 15.

Znajduje się Bilard porządny y piękny z drzewa gatunku bardzo dobrego baysowany
kafowo, obicie onego meśiżne, y na śrubach mosiądz dobrze wypoleowany, z kulami karam-
bolowymi y allakiera, których wszystkich 17. z kłami do grania y wszelkim porządkiem do bi-
laru należącym; ktoby życzył nabyć, może się udać do Dworku *Delfusowskiego* na *Kalewkach* bę-
dącego pod Nrm 2248. do *P. Merbacha* stolarza.

J.P. Gallivert w tym tu Mieście znany, uczeń sławnego *Comus* w *Paryżu*, wynalazek uczy
nił szkła osoblifowego, które służy do wprawienia dzieciom ręki uczącym się pisma lub rysun-
kow łatwym sposobem bez pomocy nauczyciela; y inż miał honor naydysyngnowanyszim w tym
Mieście znajdującym się osobom temiz szkłami służyć. Użycie tego szkła jest następujące: trzeba zafa-
dzić za to szkło formę pisma lub rysunku sztuki iakieykolwiek, dać uczniowi ołówek czerwony lub
czarny, na którym szkłe prowadzić trzeba ołówek iak jest forma z tytu tego szkła. Mający szkło
uczeń, pisać lub rysować będzie podług podaney formy. Ktore to pismo gąbką mokrą tyle razy
zetrzeć można, ile raz się niude, y ktore szkło tak długo służyć może, aż dopoki się nieściucze.
Mieszka on na *Przyrygnku* w *Kamienicy* *J.P. Zalewskiej* Nro 1885. Pojedynczy kwadrat tego szkła
przedaje się po Zł: 18. dubeltowy po Zł: 36. Dokładniyszą informacją obiećnie dać osobom
kupującym też szkła u niego.

Z mocy Dekretu Radzieckiego *M. S. W.*, dnia 18. 19. 20. y następujących tego Miesiaca
o godz: 2. po południu za gotowe pieniądze ekspedywana będzie na Ratuszu Miasta tegoż w *Sal*
Radzieckiej na pierwszym piętrze licytacya różnych Effektow: złota, srebra miedzi, mosiądzu,
zegara, blachy, cyny, fukien białogłowych, bielizny, komodow, szafek, obrazow, y innych
sprzętow domowych y gospodarskich.

Aukcyja będzie w *Kamienicy* Szl: Pana *Cadra* pod Nrem 2230. na przeciwko *Ogrodn Kra-
siskich* za Cekaumem sytuowanej to jest: na pierścionki brylantowe y inne, zegarki złoto z re-
petycyami y inne, suknie męskie, bieliznę stołową y inną, miedź, mosiądz, pościel, lnzka że-
lazne y inne, kauspy y krzesła z powleczeniem, stoly, stoliki, szafy, porcelenę, fajans Angiels-
szkła stołowe Angielskie y inne, płótna Holen: przednie sztukami, koń Anglizowany, szory, siódła
Angielskie: obrazy, portrety, landszafty, kopiestrzychy, książki w różnych językach, wina Francuskie
czerwone stołowe nabitelki, y inne domowe sprzęty przez *A. U. JKMcI*: za gotowe pieniądze
odprawiać się będzie dnia 19. 20. y 21. Grudnia.

Z *Błonia*, do *Warszawy* iadąc d. 17. Grud: zgineła szkatulka z papierami prawnymi iak
ko to: Plenipotencye, Extrakty różne &c: Ktoby ja znalazł, lub dowiedział się o niej, niech da
je znać w *Warszawie* w *Kamienicy* *S. Rocha* przy *Koszarach* *Gwardyi* *Lit:* do sklepu *kerzenne-
go*, a znaczną odbierze nagrodę.